

Učiteljski TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi poli. Cena mu je za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise prejema vredništvo; naročnino in oznanila pa prejema in oskerbuje razpošiljanje založništvo.

List 19.

V Ljubljani, 1. oktobra 1874.

Tečaj XV.

Kar se Anže ni učil, tudi Anžek ne zna.

Versko izobraženje in privaja k pokorščini stavlja podlago pokorščini; stariši naj bi le še tole prevdarili:

1. Ker je družina dobro vrejena, velja tudi razloček v starosti med otroci. Mlajši naj spoštuje starejšega. Pametni stariši ne dovolijo, da bi mlajši protivil starejšemu. Starejši naj se postavljajo mlajšim v zgled. Zgled vpliva očividno vzlasti pri otrocih. Razumeva se ob sebi, ka so stariši sami skerbeli, da so se starejši otroci vadili v pokorščini; kajti le takrat, kedar so starejši mlajšim zgled v pokorščini, bodo si mladi prizadevali, da starejše v tem posnemajo.

2. Stariši, čislajte in spoštujte sami svoje stariše; in to ne le iz ljubezni in dolžnosti, marveč, da dajete otrokom lep zgled. Otroci naj zapazijo, da so dedje že več skusili in da imajo prednost zaradi starosti. Ne more drugače, da njihova veljava dobrotljivo vpliva na hišo.

3. Družina naj spoštuje duhovne in učitelje. Da učitelj more vspešno delati, morajo ga spoštovati tisti, katere izobražuje. Kaj pa, da bi že značaj učiteljev mogel tak biti, da bi ga otroci spoštovali; bolj pa, ko mu stariši zaupajo, več more opraviti. Pametni stariši so tedaj v svojem govorjenji in obnašanji do ljudi, ki skerbe za odgojo in poduk njih otrok, prijazni in spoštljivi, nikdar vsaj vpričo otrok ne obsojajo njih osebnosti, njih djanja in nehanja. Ako še otroke v družini opominjajo, da naj bodo vljudni in dvorljivi do gojiteljev, učenci radi porabé vsako priliko, da učitelju skazujejo spoštovanje in hvaležnost.

4. Stariši imajo z učitelji njih otrok eden in isti smoter. Korist

in dobiček je tem večji, čim bolj v soglasji in zastopnosti nameravajo isti cilj, tedaj je tudi sad truda tam obilnejši, kjer so stariši v ozki zvezi s šolo. Ako je prišel čas, ko otrok gre pervikrat v šolo, tako doma otroku toliko lepega pripovedujejo od šole, da otrok komaj pričakuje, kedaj pojde pervikrat v šolo. Ako še oče in mati pervikrat otroka spremita v šolo, in učeniku prijazno povesta: to je naš Janez i. t. d., priljubi se mu šola in učitelj, tedaj nam učiteljem gre le za to skerbeti, da se ohrani in vterdi to spoštovanje in ta ljubezen. Ako se še stariši z učiteljem porazumijo, da dosežejo boljši cilj, ako se pomenijo, kaj si nasprotno žele, kaj zahtevajo, ako stariši opominjajo svoje otroke, da gredo mirno in spodobno z doma v šolo, ako doma čujejo nad otroci in njihovim delom in lenobi ne dajejo potuhe: ves drugačen sad bode obrodilo opominjevanje učiteljev; vse drugače bodo potem otroci napredovali. Ako stariši tako postopajo v porazumljenji z učitelji, ter na to gledajo, da se natanjčno spolnuje, kar je učenik ukazal, ako otroka, kedar je kaznovan, doma ne milujejo, ampak mu sami pokažejo, da se je zakrivil in kazen zaslužil, tako bode odgoja na blagor otrokom, starišem in šoli.

V družini naj se vsaki stan spoštuje. Revež naj ne zavida bogatina, ki mu daje dela in zaslužka. Bogatin naj ne gleda zaničljivo na reveža, kajti revež mu gradi palače, mu preskerbi snovi za obleko in mu pripravi dobrih grizljejev. Revščina ni sramota. Kaj more hlapec, kaj dekla za to, da služita. Hišni gospodar naj tedaj dopove, da so na svetu visoki in nizki, bogati in revni; ravno tako mora biti srednji stan, da gre vse v človeškem življenji po svoji vravnani poti.

Peter Hitzinger

(Znojemski, Podlipski)

v

slovstvu slovenskem.

XIX.

Rad je zložil Hitzinger kako kolednico o novem letu, pisal o znakih ali podobah svetnikov tudi v pratiki, nekaj zastran naših koledarjev v Danici, zapel dve v koledarčeku Bleiweisovem, posebno čversto podpiral slovenskega Romarja; naposled pa se je lotil koledarstva sam, ter je za Koledarjem slovenskim, ki ga je v III. tečaju l. 1858 vredil bil A. Praprotnik, spravil na svetlobo:

8) Domač Koledar slovenski za navadno leto 1859. Spisal P. Hitzinger, Podlipski farnik. Četerti pomnoženi tečaj. S podobo Bleškega jezera. V Ljubljani. Založ. J. Giontini. Natis. J. Milic.

Ta koledar bi se med Slovenci rad kaj bolj vdomačil, kakor nje-